

Kmečka trgovina

Trgovina s sadjem

Cene

Manevri nemške vojske so povzročili, da je nastalo veliko pomanjkanje sadja v Nemčiji, zaradi česar so nemški trgovci dvignili cene jabolk od prvotnih 22 na 25 RM za 100 kg, postavljeno na jugoslovansko-nemško mejo, kar pride v našem denarju okrog 3.50—4 din za 1 kg. Naši sadni trgovci so pa plačevali jabolka v Svedini pri Mariboru po 3 din, pri Sv. Lenartu v Slov. goricah po 2.95 din, postavljeno na železniško postajo v Ptuj 3 din, v Gornji Radgoni po 2.85 din, pri Sv. Boifenu pri Središču 2 din, v Murskem Središču in v Čakovcu pa po 1.50 din za 1 kg. Tako vidimo, da se cene sadju stalno dvigajo. Nadalje vidimo, da je cena sadju, kjer je izvedena zadržana prodaja sadja, zelo visoka, dočim je v krajih, kjer tega ni, cena sadju kljub temu, da inozemski kupci sadje dobro plačujejo, še vedno zelo nizka, n. pr. v Čakovcu samo 1.50 din za 1 kg.

Ne trgajte nezrelega sadja!

Sadni kontrolor je v Mariboru izvrgele dva vagona jabolk, ker so bila prezelena. Razni sadni nakupovalci pač silijo kmete zaradi tega, ker vidijo, da se cena sadju stalno dviga, da trgajo nezrela jabolka, trdeč, da bo cena jabolk kmalu padla. Pri tem jemljejo za zgled lanske leto, ko je bila prvotno določena cena ranemu sadju 3.60 din franko meja, a je pozneje zelo padla. Tega pa ne povedo, da so lanskega padca cen krivi v glavnem mešetarji in trgovci, ki so izvažali nezrelo sadje in da so lani imeli v Nemčiji, Avstriji in Švici rekordno sadno letino, dočim imajo letos v teh deželah komaj okrog 20% normalne sadne letine. Zato: sadjarji, ne trgajte nezrelega sadja iz bojznosti, da bo cena sadju padla, kajti s tem si kvarimo samo inozemski trg in zmanjšamo pridelek.

Posnemanja vredno tudi pri nas

Kakor je določena najnižja cena pri žitu, prav tako so določili najnižjo ceno švicarji za jabolka. Izpod določene cene ne sme noben trgovec kupiti sadja v nobenem primeru, pač pa ga lahko bolje plača. Zaenkrat znaša najmanjša cena jabolk v Švici 14 frankov za 100 kg. Pod to ceno ne sme noben trgovec kupiti sadja od kmeta. Sicer pa letos v Švici itak nimajo sadja za prodajo, ker imajo samo 20% normalne sadne letine. Dobro bi bilo, če bi se tudi pri nas določila najnižja prodajna cena ne samo za jabolka, ampak tudi za vse druge kmetijske pridelke. S tem bi se v trgovini s kmetijskimi pridelki uvedel nek red.

Omejitev izvoza živine v bivšo Avstrijo

Dunajsko poljedelsko ministrstvo je razširilo omejitev prometa iz Jugoslavije v Avstrijo za vse govejo živino, živinske proizvode in surovine, ki bi mogli biti prenašalci kužnih bolezni. Ta omejitev je prišla zaradi nevarnosti slinavke in parkljevke v Jugoslaviji ter se nanaša na vse okraje v savski, vrbaski, drinski in dunavski banovini, v dravski banovini pa na okraje: Brežice, D. Lendava, Kranj, Krško, Ljutomer, Sobota, Radovljica.

Zanimanje Nemčije in Mažarske za naš les

V Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu je bila seja strokovnega odbora za izvoz lesa. Na seji se je razpravljalo predvsem o izvozu lesa v Nemčijo in Mažarsko. Na seji je bilo najprej prečitano poročilo o novih trgovinskih pogodbah, ki jih je naša država sklenila z Grčijo in Švico, predvsem glede izvoza našega lesa v ti dve državi. Nato so udeleženci konference razpravljali o pripravah za sejo nemško-jugoslovanskega lesnega odbora, ki bo 22. avgusta v Crikvenici. Iz poročila je razvidno, da Nemčija predlaga znižanje cen za naš les in rešitev nekaterih drugih tehničnih vprašanj, tako n. pr. razdelitve kontingentov za les. Posamezni govorniki so tudi poudarjali, da se Nemčija posebno v zadnjem času močno zanima za jugoslovanski les. Lani je Jugoslavija izvozila v Nemčijo lesa v vrednosti 160 milijonov din. V prometu z Mažarsko se je pa za našo državo pojavil pasivni klirinški saldo 40 milijonov din ter je zaradi tega izvoz lesa iz naše države v Mažarsko skoraj prenehal. Toda v zadnjem času se je začela tudi Mažarska zelo zanimati za naš les, predvsem zaradi tega, ker je docela prenehal izvoz lesa iz bivše Avstrije na Mažarsko. Na konferenci so zastopniki lesne industrije razpravljali tudi o vprašanju izvoza orehovega lesa ter so sklenili na-

prositi merodajne kroge, da bi se orehov les mogel izvažati tudi po kliringu. Nazadnje je konferenca razpravljala še o raznih tarifnih vprašanjih.

Konji

Zadnje tedne je veliko povpraševanje po konjih vseh pasem. Izvažajo se namreč v večjih množinah na področje bivše Avstrije in pa v Grčijo. Za par belgijancev plačajo avstrijski uvozniki konjerejcem 12.000 do 18.000 din, navadni kmečki konji pa se plačujejo par po 4000 do 6000 din. Največje je sedaj povpraševanje po lahkih kmečkih konjih, kakršne rede na Murskem polju ter v Slavoniji.

Živina

Na zadnjih sejmih so bile dosežene sledeče cene: Sv. Jurij ob juž. žel.; voli debeli 5—5.50 din, plemenski 4—4.50, telice 4.50—5, krave plemenske 4.25—4.50, slabše 2.25 din. — Kranj: voli 6.50, 6 in 5.50 din, telice 6.25, 5.50 in 5 din, krave 5.50, 5 in 4.25 din, teleta 8 in 7 din. — Smarje pri Jelšah: voli 5—6, 4—5 in 3—4 din, telice 5—6, 4—5 in 3—4 din, krave 5, 4 in 3 din, teleta 5—6 in 4—5 din. — Ptuj: voli 5, 4.25 in 4 din, telice 5, 4.50 in 4 din, krave 4.75, 3 in 2.50 din. — V Ljubljani je bil zaradi slinavke in parkljevke sejem prepovedan. Dovoz živine v mesto je dovoljen samo za takojšen zakol.

Svinje

Na mariborskem svinjskem sejmu so se prodajali mladi prašiči 5—6 tednov stari po 90 do

120 din, 7—9 tednov po 130—160 din, 3—4 mesece 180—240 din, 5—7 mesecev 285—420 din, 8 do 10 mesecev 450—550 din, eno leto stari 710 do 820 din komad; 1 kg žive teže 6.50—8 din, 1 kg mrtve teže 8.50—11.25 din. — Na ptujskem sejmu so bile cene pršutarjem 7—7.50 din, plemenske svinje 6.80—7 din za 1 kg žive teže; mladi pujski 6—12 tednov stari po 100 do 160 din komad. — V šmarškem okraju so se prodajali špeharji po 9—10 din, pršutarji po 8—9 din. — Na Dolenjskem so špeharji po 10.25 din, pršutarji 8 do 9.50 din za 1 kg žive teže, mladi pujski 7—8 tednov stari pa komad po 140 do 250 din.

Mariborski trg

Na mariborski trg v soboto, 20. avgusta, so pripeljali 16 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 13—14 din, špeh 14—15 din. — Kmetje so pripeljali šest voz sena po 7—8, en voz pšenične slame 45, osem voz krompirja po 0.75—1.50, dva čebule 1.50—3 ter šest voz zelja 0.50—4 din. Česen 3—6, kislo zelje 4, kumarce 0.75—1, zelena paprika (5—10 komadov) 1 din, karfijola 1—6, hren 8—9, paradižniki 2—4, fižol v stročju 2, grah v stročju 1, luščeni orehi 12—15.00. Jabolka 3—5, hruške 5—8, siive 6—8, črnice 2, breskve 6—16, maline 3.50—4, grozdje 8—12, brusnice 6—6.50, ringlo 1.50—2, luščeni orehi 36. Na trgu je bilo devet vreč pšenice po 1.50—1.75, osem rži 1.50—1.75, deset ječmena 1.75, 14 koruze 1.50—1.75, devet ovsa 1, sedem prosa 2, sedem ajde 1.50, 12 fižola 1.50—2.50. Mleko 1.50 do 2 din, smetana 10, sirovo maslo 24, čajno 28 do 32, jajca 0.50—0.60. Prinesli so 122 kokoši po 18 do 25, 784 piščancev 16—50, štiri gosi 30—35, 64 rac 12—18, 32 domačih zajcev 4—25 din.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Posojilo 2000 din za dve leti. F. S. K. P. P. Tako posojilo proti vinjizbi zastavne pravice na prvem mestu Vašega posvetva morete dobiti v sledečih mariborskih denarnih zavodih: v Spodnještajerski ljudski posojilnici, v Hranilnici dravske banovine in v Mestni hranilnici; v primeru potrebe se obrnete lahko tudi na Posojilnico v Narodnem domu.

Pravica občine do kaznovanja zaradi neplačanja trošarine. T. J. Kupili ste 291 jabolčnika, pomešanega s samorodnim vinom, prodajalka Vam je čez devet dni poslala kontrolni list z navedbo, da Vam je prodala vino, Vi niste ničesar ukrenili, niti kaj plačali, prišel je organ finančne kontrole in kmalu za njim kazenski odlok občine, da ste dolžni plačati 164 din trošarine in 50 din takse. — Ker je prodajalka navedla v kontrolnem listu, da Vam je prodala vino, je to za oblast merodajno, dokler ne bi Vi s svedočbo o preiskavi po kakem državnem ali banovinskem zavodu dokazali, da ni šlo za pijačo, podvrženo plačilu trošarine. Od vina, tudi snega samorodnic, je plačati 1 din banovinske trošarine, občinske pa, kolikor je od banovine odobreno. Vaša dolžnost je bila, da v 48 urah po prejemu kontrolnega lista javite sprejem vina, odnosno pijače in plačate omenjeno trošarino. Ker je niste, Vas je smela občina kaznovati, in sicer Vam poleg plačila redne trošarine naložiti kot kazni plačilo še petkratne občinske in trikratne banovinske trošarine. — Nezanjanje zakonov v splošnem nikogar ne opravičuje. Zoper odlok občine imate pravico pritožbe na bansko upravo v 15 dneh; vložiti je pritožbo pri občini. Ako ste 15 dnevni rok zamudili, prosite, naj se Vam milostnim potom odpusti plačilo kazni.

Tožba trgovca zoper zaščitenega kmeta, oškodovanega po elementarnih neizgodah. P. K. Zadele so Vas razne elementarne neizgode, zaradi katerih ste dosegli leta 1936 75%, letos pa 50 odstotno oprostitev plačila davkov. Upniku ste 25. oktobra 1937 plačali prvo anuiteto, drugo mu pa ne dolgujete in Vas sedaj terjaja na plačilo v 14 dneh. — Elementarne neizgode Vas ne oprostijo dolžnosti plačati vsakoletne anuitete in bi Vas upnik smel tožiti na plačilo druge anuitete. Dejstvo, da je dolžnik zaradi elementarnih neizgod bil oproščen plačila davkov, ga obvaruje le pred tem, da bi ga smel upnik tožiti na plačilo celotnega ostanika dolga (torej Vas na vseh enajst anuitet).

Pobiranje preko meje padlega sadja. J. R. S. sosedovega drevesa pada sadje na Vašo njivo in na občinsko cesto, ki pelje čez Vaš svet. Vprašate, ali ma sosed pravico pobirati sadje, kolikor ga pade preko meje. — Ako pada sadje z vej, ki

segajo v Vaš zračni prostor, je dotično sadje Vaša last. Ako pa je dognano, da je padlo sadje z vej, ki ne segajo v Vaš zračni prostor, ima sosed pravico zahtevati izročitev dotičnega sadja, odnosno ga pobirati; seve Vam mora v slednjem primeru povrniti eventualno škodo, ako Vam jo je s tem prizadejal na njivi.

Dolžnik ne dobi noben ila o znižanju dolga. Narovoski. Ker dolženete Posojilnici, je terjatev slednje getovo pr... na Priv. agrarno banko, kajti sicer bi se že bili morali s Posojilnico sporazumeti. PAB je tako preobložena z delom, da Vam ne kaže drugega, kot še naprej čakati na končni obračun, ker banka ni vezana na kak rok; morda bi kaj pomagala prošnja, naj Vaš obračun vzamejo pred drugimi v delo. Sicer pa smo v »Slov. gospodarju« že večkrat obrazložili, kako se napravi obračun o znižanem dolgu in se bo morala tudi PAB navedenih predpisov držati. Točnost obračuna boste mogli pred sodiščem osporavati leto dni od dneva, ko Vam ga bo PAB poslala. — Svetujemo Vam, da sami napravite približni obračun, sestri naj Vam plačata svoj del, Vi si pa pridržite pravico, naknadno izterjati razliko, ako bi se po obračunu PAB podala v Vašo škodo.

Upnik terjaja 12% obresti od leta 1925 do dne 20. aprila 1932. J. P. Terjatev na obrestih zastara v treh letih. Prekine pa se zastaranje, ako dolžnik že zastarano obrestno terjatev prizna, odnosno jo objubi plačati. Od dneva priznanja naprej teče triletni zastaralni rok znova. Zastaranje morate v primeru tožbe izrecno ugovarjati, kajti sodišče se sicer na zastaranje ne ozira. — V kolikor po gornjem obrestna terjatev še ni zastarana, bi bil upnik za čas pred 20. aprilom 1932 upravičen zahtevati 12% obresti, ako so bile v tej višini dogovorjene. Znižanje obresti je bilo namreč šele pozneje, odnosno za čas po 20. aprilu 1932 določeno.

Pravica nezakonske matere do vzgoje svojega otroka. K. A. L. Nezakonski otrok je bil štiri leta v oskrbi matere, nato leto dni pri nezakonskem očetu; nezakonska mati zahteva otroka nazaj, oče pa bi ga rad obdržal in sam vzgajal. — Obč. državljanski zakonik določa, da dokler mati hoče in ji je možno, da sama vzgaja svojega nezakonskega otroka primerno bodoči namenitvi, ga ji oče ne sme odvzeti. Le ako bi bil otrokov blagor v nevarnosti zaradi materine vzgoje, bi bil oče upravičen in dolžan, ločiti otroka od matere in ga vzeti k sebi ali ga spraviti kam drugam varno in dostojno. — Ako torej nezakonski oče ne bo mogel dokazati, da bi bil otrokov blagor pri materi v nevarnosti, bo moral na materino zahtevo otroka izročiti njej in seve plačevati primerno preživnino.